

Aleje

Aneb mapování alejí a solitérních stromů v Čechách a zahraničí

Lukáš Kekrt, Jáchym Belcher, Miroslav Pavlíček, Matěj Horák, Alice Janíková, Johana Simonová, Petr Baraník

Odborný konzultant: Ing. Lenka Musilová

Poděkování

Ing. Lence Musilové

Mgr. Františku Tichému

Mgr. Ondřeji Simonovi

Bc. Štěpánu Macháčkovi

Ing. Jakobovi Rotreklovi

Mgr. Martinu Řehoutovi

Miloslavu Vovsovi

Mgr. Barboře Maturové

Obsah sborníku:

Úvod	4
Cíle	5
Metodika	6
Mapované druhy stromů	10
Výsledky mapování	12
- Aleje	13
- Solitérní stromy	25
Závěry	31
Přílohy	
Inventarizační tabulky mapovaných alejí	22 listů

Úvod

Alej neboli stromořadí jsou stromy vysazené podél cesty v řadě za sebou, většinou po obou stranách. Jedná se o výrazný krajinný prvek, který značně zkrášluje krajinu. Slovo alej je francouzského původu a znamená procházku, cestu nebo chodbu.

Strom je pro mnoho lidí symbolem života. Každý strom je unikátní a je úzce spjatý s prostředím, ve kterém roste a podobně působí i na lidi, kteří v jeho okolí žijí, protože téměř každý z nich si dokázal vytvořit přirozené duchovní pouto ke stromům, jako k nedílné součásti svého domova. Starozákonní proroci považovali alej za místo zastavení, odpočinku a rozjímání duše člověka při dlouhém putování prosluněnou krajinou.

V Českých zemích jsou aleje většinou z doby baroka, téměř ve všech případech jsou dědictvím z tohoto období a také ze začátku renesance. Aleje vždy vedou podél nějaké cesty, která ovšem může být zaniklá a proto vytváří dojem, že jsou stromy vysázeny jen tak. Alej však nikdy netvoří uzavřený prostor. Stromořadí je památka po zásahu do krajiny lidskou rukou z dob, kdy cesty většinou vedly ke kostelu, zámku, či sloužily jako obchodní stezky. V dobách dřívějších se do alejí vysazovaly dlouhověké stromy, které vydržely přes 200 let. Lidé takto zanechávali odkaz dalším a dalším generacím. Později se začaly vysazovat také stromy ovocné. Rozkvetlé, plodné ovocné stromy měly sloužit vojákům, kteří se vyčerpaní vraceli z válek, aby se jimi mohli občerstvit.

V dnešní době slouží aleje jako ochrana proti hluku, nebo přímému slunci. Vysazovaly se podél cest jako větrolamy. Jsou specifickým biologickým společenstvem, které skýtá domov pro miliony druhů hmyzu, ze kterého mohou jednotlivé biologické druhy cestovat do okolní krajiny, a tam vytvořit samostatné společenstvo. Aleje mají velký význam při estetickém formování naší krajiny a zvláště v dnešní době, kdy probíhá kácení stromů podél cest a jejich nahrazování velkými železnými billboardy, je nutné chránit každý strom. Evropská unie má proto svoji komisi pro zachování krajinného reliéfu a ekologickou ochranu všech území, která pod ní spadají.

Naše skupina si toto téma vybrala právě pro nezměrný ekologický, biologický, historický i duchovní význam alejí. Naše rozhodnutí šlo k tomu, že jsme začali podrobně zkoumat solitérní stromy a stromy, které tvoří aleje v okolí rybníka Kačer a rybníka Rajchářovského, které se nacházejí na území Přírodního parku Česká Kanada a pokusili se jejich jedinečnost alespoň minimálně přiblížit širší skupině lidí, kteří jsou možnými návštěvníky této krásné části Českého území. Pracovali jsme také ve spolupráci se skupinou Krajina, a proto jsme měřili nejen stromy v České Kanadě, ale také v okolí české víscky Dobrotína, nacházejícího se poblíž Starého města pod Landštejnem i v okolí rakouského Schönfeldu, který leží jen několik kilometrů od českých hranic.

Při našem výzkumu jsme změřili nejednu nádhernou alej. V některých alejích se nacházeli velké, staré stromy, v jiných se zas staré stromy mísily s mladými, nově vysazenými stromky a v několika málo případech jsme narazili i na relativně mladé aleje, kde se většina stromů nacházela ve věkovém stadiu mezi 2 a 3 (mladá výsadba), našli jsme aleje, kde měly stromy třeba i 200 let. Nacházeli jsme stromy, které měly v obvodu na 6 metrů, nebo u kterých se koruna začínala rozvětlovat až v 11-ti metrech nad zemí. Velkých a vitálních solitérních stromů jsme také našli bezpočet a to nejen v Rakousku ale i u nás, byly to stromy, které zde stáli dlouhou řádku let, byly svědky mnoha začátků i konců. Přežily i vesnice, které se zvolna rozrůstaly a upadaly v jejich okolí, než všechno odvál proud času. Většina z nich se buď majestátně tyčila uprostřed zoraných polí, pastvin, nebo poblíž křížků v lese.

V tomto sborníku se nacházejí výsledky o alejích a solitérních stromech, které jsme za dobu trvání expedice stihli najít změřit a popsat.

Cíle

Cíli naší práce bylo především zmapovat a zjistit zdravotní stav aleje nacházející se v okolí rybníků Kačer a Rajchěřov, také v okolí vesnice Dobrotín a rakouského Schönfeldu.

Za nejdůležitější území považujeme prostor poblíž Kačera a Rajchěřova, jelikož jsme spojeni s majitelem území. Na jeho výzvu jsem mohli navrhnout péči o aleje vzhledem k jejich současnému stavu, to se stalo druhým bodem našich cílů. Výstupem druhého cíle bylo vytvořit krátké texty o alejích a v nich stručně obsáhnout jak druhové složení dané aleje, tak i její přibližné stáří, které jsme určovali podle historických map, zdravotní stav a sadovnickou hodnotu.

Třetím cílem bylo zmapovat významnější solitérní stromy, které v oblasti připomínají původní rozmístění budov ve vesnicích (Rajchěřov a Staré Hutě). U hodnotnějších jedinců, bylo cílem seznámit majitele pozemků s možností nejvyšší (státní) ochrany a navrhnout mu možnost podání žádosti o vyhlášení za památné stromy.

Čtvrtým bodem je vytvořit mapy, kde budou zaznačeny aleje a mapu obsahující všechny zmapované solitéry.

V závěrech bychom chtěli vytvořit porovnání mezi alejemi zmapovanými v česku a těmi rakouskými a to jak z hlediska zdravotního stavu, tak věkového stadia, nebo sadovnické hodnoty. Dále bychom chtěli vytvořit porovnání druhového složení alejí v rakousku a v česku.

Pátým cílem naší práce je vytvořit krátkou brožurku o Přírodním parku Česká Kanada, kde budou texty, grafy a fotografie o alejích i solitérech, které se zde nacházejí.

Metodika

Obecně

Alej mapujeme tak, že přijdeme ke stromu a podle toho jestli je na pravé nebo levé straně tak napíšeme L1 nebo P1, do kolonky *číslo stromu* v předem připravené tabulce. Pak píšeme *národní název* např. dub letní. Do kolonky *vegetační prvek* napíšeme ST = stromořadí, SK = skupina nebo SO = solitér. Poté změříme pásmem nebo krejčovským metrem *obvod kmene* ve 120 cm nad zemí. *Poloměr koruny* se měří krokováním, to znamená, že se postavíme pod okraj koruny a asi metrovými kroky dojdeme ke kmeni. *Nasazení koruny* se měří tak, že si změříte svého spolupracovníka, ten si stoupne ke kmeni a vy poodstoupíte a píděmi vašich prstu změříte, kolikrát se vám tam vejde. *Věkové stádium* se měří v pěti bodové stupnici. 5 = starý umírající strom, 4 = zdravý starý strom, 3 stabilizovaný dospívající jedinec, 2 = odrostlá výsadba, 1 = nově vysazený strom. *Poškození kmene a koruny* se měří v stupni 1- 3, s tím, že 3 = hodně poškozený, ulomené kusy větví, díry v kmeni apod., 2 = mírně poškozený, 1 = zdravý a nepoškozený. Výskyt suchých větví se měří ve stupnici- *Do 25%* = zdravý nebo mírně poškozený, *25% - 50%* = více suchých, *Nad 50%* = více než polovina suchých větví. *Sadovnická hodnota* má stupnici 1 - 5, s tím, že 5 = velmi málo hodnotný strom, jedinec odumírající nebo odumřelý, chybí předpoklady i pro krátkodobou existenci, 4 = Podprůměrně hodnotný strom obvykle s předpokladem poměrně krátkodobé existence, pěstebně neperspektivní jedinec, 3 = Průměrně hodnotný strom s předpokladem střední až dlouhověké existence, případně se sníženou vitalitou a zdravotním stavem, pěstebně využitelný, všechny stromy 1 a 2 (3) věkového stadia- plně vitální, zdravé s typickými znaky druhu, 2 = nadprůměrně hodnotný strom, plně odpovídající pěstební a kompoziční potřebám, převládající charakteristické znaky příslušného druhu, strom vitální, zdravý, případné nedostatky významně nesnižují jeho hodnotu, výjimečně i strom 3. Věkového stadia, 1 = Velmi hodnotný strom, zcela zdravý, plně vitální, typický habitus a charakteristické znaky příslušného druhu, pěstebně plnohodnotný. Do kolonky doporučený zásah napíšeme například, když je strom rozdělený a ohýbá se v půlce, nasadit obruč. Pak zde máme kolonku *poznámky* kde píšeme třeba kolik kroků jsou stromy od sebe a jaké jsou tam nálety atd. Zde můžete vidět metodickou tabulku s parametry, podle které jsou jednotlivé stromy mapovány.

Detailní definice hodnocených parametrů

Vegetační prvek

Soliterní strom – SO

Jednotlivě rostoucí strom všech výškových kategorií, listnatý, stálezelený, jehličnatý. Jedinec není v korunovém prostoru v dotyku s žádným jiným stromem. Důležitou vlastností u solitery je rovněž prostor, který ji obklopuje.

Skupina stromů – SK

Soubor stromů, zpravidla s jednoduchou prostorovou strukturou. Soubory stromů, u kterých se jedinci v různé míře navzájem ovlivňují. Jedinci vytvářející porostní okraj vytváří zpravidla větší korunový prostor vegetačního prvku než jedinci uvnitř skupiny.

Stromořadí - ST

Liniové uspořádání stromů vymezené jednotnou funkcí a stejným kompozičním cílem. Nejčastěji rozdělujeme stromořadí podle pěstebního tvaru na tvarované a volně rostlé.

Nasazení koruny

Na bázi koruny jsou považovány zemi nejbližší se nacházející normální výhony s živými listy nebo místo nasedání nejnižší postavené živé větve na kmeni, pokud je blíže k zemi než zmíněné výhony s listy. Údaj vyjadřuje výšku báze v metrech.

Poloměr koruny

Je zjišťována kolmým průmětem koruny k zemi (pozor – u nakloněných jedinců se tento údaj neshoduje s průměrem koruny měřeným kolmo na kmen). Uvedená celková šířka (průměr) koruny v metrech. U korun s nepravidelným obrysem koruny je udávána průměrná hodnota.

Obvod kmene

Tloušťka (průměr) kmene ve výšce 1,2 m od země v celých centimetrech. Obvod je měřena kolmo na kmen, na svažitém terénu je výška od země stanovena v místě osy kmenu. U vícekmenných jedinců je uvedena průměrná tloušťka kmene všech jedinců.

Věkové stadium

Věkové stadium	Označení	Charakteristické znaky	Poznámka
1	nová výsadba	Převládají znaky a projevy ujímání	Obdobně platí i pro jedince zapěstované z nárostů
2	odrostlá výsadba	Ujatá výsadba doposud nestabilizovaná, znaky intenzivní péče nebo její absence, zakládání architektury koruny	Obdobně u jedinců zapěstovaných z nárostů převládají znaky spojené se zakládáním primární struktury koruny s nutností intenzivní péče (projevy)
3	stabilizovaný dospívající jedinec	Dotváření typických charakteristik pro daný druh (tvar koruny, borka..) částí zátek plodnosti	
4	dospělý jedinec	Vyvinutý jedinec s charakteristickými znaky druhu	Rozlišení třetího a čtvrtého věkového stadia je často komplikované, je nutno přihlídnout ke zvláštnostem

			jednotlivých druhů
5	přestárlý jedinec	- rozpad struktury jedince s doprovodnými projevy (úbytek kosterních větví, nástup přirozených nemocí)	

Poškození kmene

Mechanické poškození kmene (včetně kořenového náběhu) zasahující do kambia nebo případně do hlubších vrstev dřeva. K poškození dochází často vlivem provozu (parkování), neopatrným dosekáváním okrajů trávníku a cílenou destrukcí (bořivé činnosti mládeže), absencí péče apod. Poškození představuje především vstupní bránu pro infikování dřevokaznými houbami popř. může bezprostředně souviset s ohrožením statiky stromů. Použitá tabulka bodového hodnocení:

1	Oděrky, nebo drobné již zahojené poškození, nezahojené jizvy po odstraněných větvích
2	Větší poranění, pravděpodobně se zahojí nebo větší množství menších ran
3	Poškození velkého rozsahu, včetně velkých ran např. po odstranění dvojáku, terminálu apod.

Poškození koruny

Mechanické poškození korunové části stromu obdobného rozsahu jako u předchozí charakteristiky. K poškození dochází nejčastěji nevhodným zásahem, cílenou destrukční činností popř. neodborným zásahem. Použitá tabulka bodového hodnocení:

1	Nepodstatné zlomy nebo pahýly v koruně, velké množství starých, částečně zahojených ran
2	Ojedinelé poškození většího rozsahu, popř. podstatná část kosterních větví slabě poškozena
3	Poškození kosterních větví velkého rozsahu, ohrožující jedince

Výskyt suchých větví

Hodnocení výskytu suchých větví v koruně je často dokladem zanedbané péče o jedince. Příčiny výskytu mohou být i v souladu s principy růstu v koruně – tyto je třeba odlišovat u každého konkrétního druhu od ostatních suchých větví. Opožděné odstranění suchých větví může být významným zdrojem infekce.

do 25 %	Četné slabší větve, zanedbaná péče
25 – 50 %	Část kosterních větví nebo odumírající terminál
nad 50 %	Výpadek kosterních větví nad 50%, suchý terminál

Sadovnická hodnota

Sadovnická hodnota vyjadřuje celkovou hodnotu jedince z pohledu zahradní a krajinářské tvorby a vyjadřuje v podstatě biologický aspekt dendrologického potenciálu jedince. Tato hodnota je výslednicí hodnocení jeho několika vlastností v daném případě byl zohledněn:

Taxon, vývojové stadium, vitalita a zdravotní stav.

Sadovnická hodnota	Popis
1	Velmi hodnotný strom, zcela zdravý, plně vitální, typický habitus a charakteristické znaky příslušného druhu, pěstebně plnohodnotný
2	Nadprůměrně hodnotný strom, plně odpovídající pěstebním a kompozičním potřebám, převládající charakteristické znaky příslušného druhu, strom vitální, zdravý, případné nedostatky významně nesnižují jeho hodnotu, vynímečně i strom 3 věkového stádia
3	Průměrně hodnotný strom s předpokladem střední až dlouhodobé existence, případně se sníženou vitalitou a zdravotním stavem, pěstebně využitelný, všechny stromy 1 a 2 (3) věkového stadia – plně vitální, zdravé s typickými znaky druhu
4	Podprůměrně hodnotný strom obvykle s předpokladem poměrně krátkodobé existence, pěstebně neperspektivní jedinec
5	Velmi málo hodnotný strom, jedinec odumírající nebo odumřelý, chybí předpoklady i pro krátkodobou existenci

Mapované druhy stromů

Lípa srdčitá (*Tilia cordata*)

Strom s hladkým, černošedým kmenem, jehož borka bývá na starých kmenech popraskaná. Listy má srdčité, na okraji dvakrát pilovité, nesouměrné, na rubu jen v paždí žilnatiny rezavě chlupaté. Květenství složené z třech až šestnácti květů. Kvete na konci června a začátkem července. Hojná dřevina, kterou nacházíme od lužních lesů až po horské polohy. Je rozšířena především v suťových lesích.

Dub letní (*Quercus robur*)

Strom má nepravidelnou korunu. Pupeny jsou vejčité, tupé. Listy jsou proměnlivého tvaru, na bázi však vždy srdčité. Staré stromy mají rozbrázděnou borku. Žaludy jsou na 1-2 cm dlouhých stopkách. Roste v lužních lesích, v nížinách, většinou na sprašovém podkladě.

Dub zimní (*Quercus petraea*)

Strom se štíhlým kmenem, který se větví v horní třetině. Borka je šedá nebo načernalá. Listy jsou dlouze řapíkaté, na jaře na obou stranách hvězdicovitě chlupaté, později lysé. Čepel není srdčitá, na listech nacházíme zaoblené laloky a zářezy. Listy většinou opadávají na jaře. Vyskytuje se většinou v podhorských oblastech.

Javor klen (*Acer pseudoplatanus*)

Strom vysoký až 30 metrů. Borka na starých kmenech se šupinově odlupuje. Pupeny jsou zelené. Vstřícné listy mají 5-7 laloků. Zeleno-žluté květy rozkvétají v převislých hroznech až po vyrašení listů. Dvoudnažky jsou lysé nebo řídce chlupaté s úzce postavenými křídélky. Lesní druh je rozšířený od nížin až po horský stupeň. Nejčastěji ho nacházíme na suťovitých humózních půdách.

Jírovec maďal (*Aesculus hippocastanum*)

Strom vysoký až 25m, který má hustou bohatou korunu. Borka na starších kmenech se šupinovitě odlupuje. Pupeny jsou silně lepkavé. Listy jsou dlanitě složené. Oboupohlavné květy vytvářejí husté květy vijanů. Korunní lístky jsou bílé nebo červené. Kvete začátkem května. Pochází z jihovýchodní Evropy, jinde je pouze vysazený.

Smrk ztepilý (*Picea abies*)

Strom dorůstající do výšky 50m. Kmen má červenohnědou šupinovitou borku. Pupeny jsou kuželovité. Jehlice jsou čtyřhranné. Samičí květy jsou červené. Šišky jsou převislé na loňských větvích. Nacházíme ho od nížin po horské oblasti.

Borovice lesní (*Pinus silvestris*)

Strom vysoký až 40 m. Borka šupinovitě opadáva. V dolní části kmene je tlustá, podélně rozbrázděná. Jehlice vyrůstají na větvích po dvou, po 2-3 letech opadávají. Samičí květy jsou žluté, samičí jsou jednotlivé nebo po 2-3 na konci větvíček. Šišky dozrávají dva roky. Dřevina se přizpůsobuje různým prostředím, roste na skalách a písčinách.

Bříza bělokorá (*Betula pendula*)

Strom se vzpřímeným kmenem a převislými větvemi hustě posetými pryskyřičnými bradavičkami. Borka je bílá, blanitě loupavá. Hojný druh od nížin až po horský stupeň.

Líska obecná (*Corylus avellana*)

Keř nebo nízký strom. Čepele listů jsou oválné nebo okrouhlé, na bázi srdčité, dvakrát pilovité. Samčí jehnědy jsou zlatožluté, samičí červené. Velmi hojný druh listnatých lesů a křovin.

Tis červený (*Taxus baccata*)

Keř nebo strom, jehož kmen nemá pryskyřici. Borka je červenohnědá, šupinovitě opadající.

Jehlice jsou uspořádány do dvou řad a mají střední žebro. Dvoudomá dřevina. Dnes již vzácný druh vápencových bučin, velmi hojně se pěstuje v parcích a zahradách.

Hrušeň obecná polnička (*Pirus communis pyraeaster*)

Strom nebo keř s trnitými větvemi. Listy jsou na okraji pilovité, na rubu roztroušeně chlupaté. Květy jsou seskupené do hroznů. Jejich koruna je bílá nebo narůžovělá. Plod je hruškovitá nebo kulovitá malvice. Poměrně hojná v lesích teplejších oblastí.

Jabloň lesní (*Malus silvestris*)

Keř, častěji nízký strom s chlupatými pupeny. Listy jsou vejčité, drobně zoubkované, na žilnatině spodní strany plstnaté. Květy mají bílé koruny, seskupené v chocholíku. Častý druh nížin a podhorských krajů.

Třešeň mahalebka (*Cerasus mahaleb*)

Keř nebo nižší strom, jehož mladé větve jsou žláznaté a plstnaté, odporně páchnoucí. Čepele jsou vejčité, hustě vroubkovaně zubaté na spodní straně je žilnatina chlupatá. Květenství je v chocholičnatém hrozně. Květy jsou bílé a kvetou s rašením listů. Roste zejména v teplejších oblastech na vápencových skalách a sutích.

Ořešák královský (*Juglans regia*)

Je mohutný listnatý strom z čeledi ořešákovitých. Může dorůst výšky až 45 metrů (výjimečně ještě více). Charakter jeho koruny a kmene je závislý na tom, zda se jedná o kultivar nebo původní divokou formu a na prostředí, ve kterém roste. Divoké odrůdy inklinují zpravidla k vysoké štíhlé koruně a dlouhému kmenu, zdomácnělé kultivary ke koruně široké - kulovité až „rozpláclé“ a k větvení kmenu dochází relativně nízko. První variantu (štíhlost a výšku) podporuje kompetice s ostatními stromy o světlo a prostor, je tedy zvýrazňována u ořešáků, které rostou v těsné blízkosti stromů jiných. Naopak soliterně rostoucí stromy svou korunu více rozprostírají. I stromy s rozpláclé tvarovanými korunami (s výjimkou už opravdu speciálních trpasličích kultivarů) však bez problémů dorůstají přes 15 metrů. Jeho přirozenou oblastí výskytu je zřejmě Balkán a Přední a Centrální Asie, kde roste až na úbočích Himaláje. Upřednostňuje vlhké nížinné oblasti s vysokým obsahem humusu v půdě, vyžaduje hodně světla (o které si v kompetici s ostatními stromy dokáže „říci“). Vzhledem k tomu, že listy mají fungicidní a baktericidní účinky a odpuzují hmyz, bylo dříve doporučováno sázet ořešáky v bezprostřední blízkosti hnojišť.

Výsledky mapování

Aleje

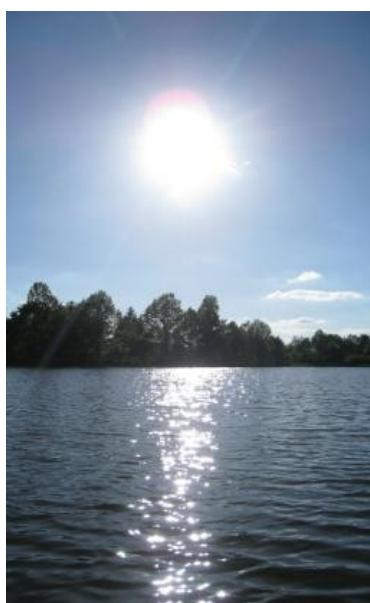

V této části sborníku se nachází informace o alejích, které jsme při naší návštěvě Waldenu, české vesničky Dobrotína a rakouského Schönfeldu změřili. U každé aleje se nachází text a tři grafy týkající se věku, zdravotního stavu a sadovnických hodnot aleje společně s fotkami stromořadí, či nějakým způsobem významných stromů v ní, pro lepší představu o vzhledu aleje.

Přehled mapovaných alejí

Rajchěřov – Walden	13
Hadí alej	14
Závorová alej	15
Hrázní alej	16
Menhírová alej	17
Dubová alej	18
Staré Hutě	18
Okolí Dobrotína	19
Dlouhá alej	20
Cihelná alej	20
Rakousko - Schönfeld, Gilgenberg	21
Mega alej	22
Silniční alej	23
Bývalá ovocná alej	24
Stromořadí nad Schönfeldem	24

Rajchěřov – Walden

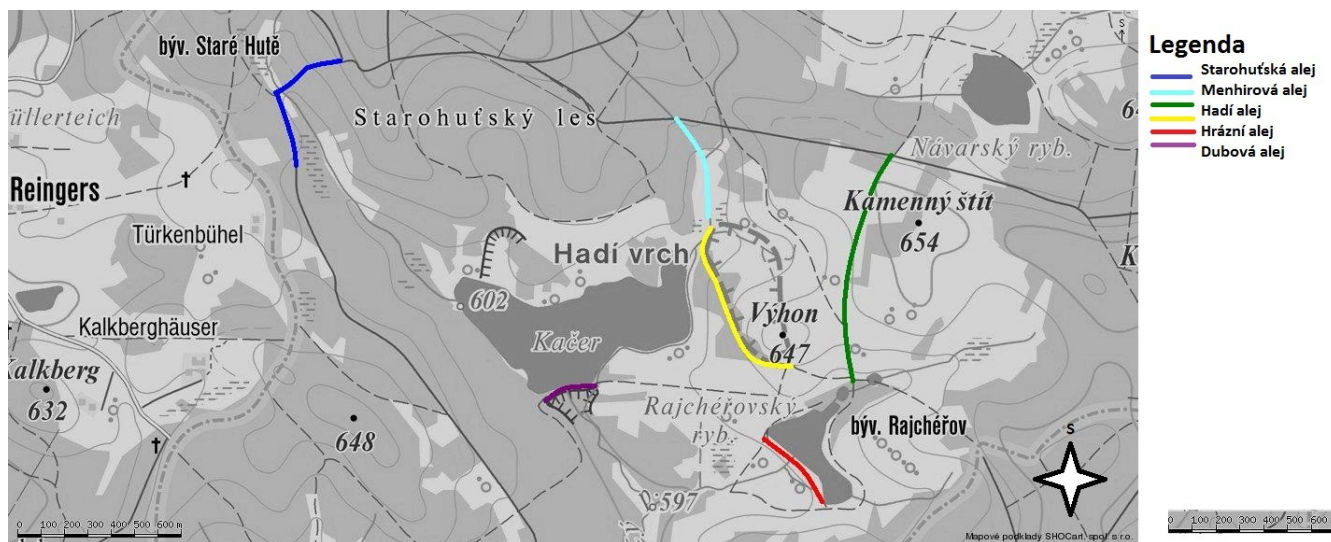
Tato část námi zkoumaného území se nachází v okolí zaniklé vesnice Rajchěřov a v okolí rybníka Walden (Kačer). Dále pokračuje asi kilometr na sever od Waldenu do okolí zaniklé vesnice Staré Hutě a asi kilometr na jih k zaniklé vesnici Romava.

V okolí Waldenu se nachází rozsáhlý smrkový les, který není nějak zvláště zajímavý, ale nachází se v něm hodně starých stromů, které jsou tímto lesem stíněny a omezovány. V místě zaniklých vesnic Rajchěřov a Romava se vyskytují listnaté porosty, které pravděpodobně byly vysázeny původními obyvateli. Celé toto území nebylo dlouhou dobu nijak upravováno nebo káceno a proto hodně zarostlo. V okolí rybníků se nacházejí i rozsáhlé bažiny.

Jak Walden, tak Rajchěřov jsou velmi staré rybníky. O Rajchěřově nejsou důvody se domnívat, že by byl v minulosti vypouštěn a čištěn, ale Walden vypouštěn byl.

Aleje v této oblasti jsou velice hezké a povětšinou i dobře zachovalé, i když se o ně nikdo už dlouhou řádku let nestaral. Nejčastějšími stromy jsou zde javor klen, dub letní a jírovec maďal, které se vyskytují téměř v každé tmnější aleji buď vůbec, nebo v hojném počtu. Nejhezčí a nejzachovalejší alejí na to mto místě je Hadí alej, která vede okolo Hadího vrchu (na mapě vpravo nahoře).

Mapa umístění alejí v oblasti Rajchěřov - Walden

Hadí alej

Začátek: N 48°37'36"
E 015°11'54,1"
Konec: N 48°57'48,6"
E 015°11'43,5"

Hadí alej byla pracovně pojmenována námi, svoje jméno nese díky blízkému Hadímu vrchu. Alej začíná u studánky na východ po cestě od rybníka Rajchěřov a táhne se na sever až k louce pod Hadím vrchem. V aleji jsou převážně stromy se sadovnickou hodnotou 1 až 2, to znamená, že alej je ve výborném jak zdravotním, tak estetickém stavu. Nejlépe jsou na tom stromy v prostřední části aleje. Stromy v aleji jsou rozmístěny střídavě po obou stranách. Nejcennější strom v aleji je hned první strom - javor klen s obvodem kmene 269cm.

Alej tvoří celkem 22 stromů, převážně javory kleny, jírovce maďaly (lidově kaštany). Hadí alej v minulosti zřejmě sloužila jako hlavní cesta do (dnes zaniklé) obce Rajchěřov, protože se objevuje již na leteckém snímku z 50. let 20. století. Poté, když vesnice zanikla, tak už zde nebyl nikdo, kdo by se o alej staral, a proto je Hadí alej už delší dobu v poněkud zanedbaném stavu a z toho důvodu zde můžeme najít i jiné stromy, které se do aleje dostaly pomocí náletů (např. smrk ztepilý nebo borovice lesní).

Doporučujeme u některých stromů suché větve uřezat, u jednoho, který je napaden houbou umístit šindelovou stříšku, aby do napadeného kmene nepršelo atd. (viz. tabulka). Je zde také několik stromů, které jsou sice v dobrém stavu, ale do aleje se, jednoduše řečeno nehodí (již zmiňovaný smrk ztepilý a borovice lesní), jedná se o dřeviny rozšířené z sousedního lesa.

Závorová alej

Začátek: N 48°57'37,6"
E 015°12'7,8"
Konec: N 48°58'03,9"
E 015°12'13,4"

Alej začínající v zaniklé vsi Rajchěřov a pokračující na sever tvoří převážně javory kleny a na pravé straně javorové nálety z blízkého lesíka. Zmapováno bylo celkem 68 stromů, z čehož 38 jedinců jsou již zmiňované javory, dále je zde 6 dubů letních, 6 bříz bělokorych, 5 borovic lesních, 5 smrků ztepilých a zbytek tvoří topoly a ovocné stromy (třešně, hrušně). Nálety jsme díky jejich počtu a věkovému stadiu vůbec nezkoumali.

Většina javorů po levé straně aleje je zaznamenána již na mapě stabilního katastru z roku 1828. Nejširší ze zkoumaných stromů má po obvodu 315 cm a největším poloměrem koruny se pyšní tentýž strom s 9,5 metry. Všechny stromy v aleji až na pár jedinců jsou ve velmi dobrém zdravotním stavu a jejich sadovnická hodnota je průměrná, nebo i vyšší. Po dobu existence aleje zde bylo libovolně vysazeno mnoho stromů různých druhů, a tudíž nelze určit ani průměrný spon mezi stromy. Výše zmiňované javory jsou původně vysázeny přibližně 12 až 15 kroků od sebe (cca 13 metrů).

Tato alej je ve stavu úměrném svému věku, ne-li lepším. Levá strana se liší primárně v tom, že javorové stromořadí je zde pravidelné a zachovalé, zato na pravé straně je rozmanitější druhové spektrum a spon mezi stromy není pravidelný.

Na základě našich výsledků doporučujeme vykácet javorové nálety, které narušují prostor korun u velkých stromů a všechny malé stromy, které takto také škodí těm vzrostlejším.

Hrázní alej

Začátek: N 48°57'18,3"

E 015°11'50,3"

Konec: N 48°57'18,3"

E 015°12'02,8"

Alej vedoucí podél západního břehu Rajchěřovského rybníka a je dlouhá okolo 300 až 400 metrů. Celkem bylo zmapováno 119 stromů. Z toho bylo 90 dubů letních, 5 borovic lesních, 9 buků a zbytek tvořily jeřáby, břízy, hlohy, třešně a hrušky. Na levé straně aleje je velké množství náletových lísek obecných, které brání růstu nově vysazených dubů letních.

Z původních jedinců v aleji zde zbyli tři duby letní a jedna planá hrušeň, kteří zde stáli již před rokem 1828. Nejširší ze zkoumaných stromů je jeden z původních dubů letních, který má v obvodu 427 cm a největší poloměr koruny má také tento strom.

Zdravotní stav stromů v této aleji je vcelku dobrý, ale starší stromy začínají pomalu podléhat svému stáří, přičemž jeden ze starých stromů už spadl do rybníka. Sadovnická hodnota této aleje není nijak zvláště vysoká, protože je zde mnoho stromů, které jsou zde nově vysazeny, nebo se dožívají nízkého věku. Jelikož je tato alej už hodně stará a hodně stromů bylo pokácených, nebo podleho tůži času, tak nelze přesně určit průměrný spon stromů v aleji, dle našich výsledků je však zprůměrovaný (hodně zprůměrovaný) spon mezi stromy mezi 8 až 12 kroky.

Levá strana byla na rozdíl od pravé hodně doplněna novými duby, ale na pravé straně je více dochovaných původních jedinců. Alej je relativně pěkná, prostředí také. Problémem je malá vzdálenost mezi stromy a proto je zde možnost, že si stromy budou časem překážet, tudíž doporučujeme ponechat zde vzrostlejší kusy a menší, s horším zdravotním stavem či sadovnickou hodnotou pokácet. Dále by nebylo ke škodě pokácet lísky na levé straně.

Menhírová alej

Začátek: N 48°58'11,1"
E 015°11'15,0"
Konec: N 48°57'55,7"
E 015°11'34,2"

Alej začíná u Menhiru, na křižovatce a pokračuje směrem na jih, kde končí asi 150m od konce Hadí aleje. Je zde 30 stromů. Nejčastěji se zde vyskytuje jasan ztepilý v počtu 16 ks a javor klen, který je zde zastoupen v počtu 8 ks. Dále jsou zde jírovce maďaly, borovice lesní a břízy bělokoré.

Alej je obklopena smrkovým lesem, který ji pomalu přerůstá a stíní stromům v ní. Tato alej je poměrně stará, její průměrné věkové stadium je mezi 3 až 4, je dlouhá 620 metrů a stromy jsou od sebe vzdálené přibližně 30 metrů, ale část zde původních stromů chybí. Zdravotní stav aleje je poměrně dobrý, ale vzhledem k okolnímu lesu a nedostatku světla začíná většina spodních větví usychat. Alej je celkem hezká a stromy zde jsou pěkné.

Pravá strana nevypadá na to, že by byla někdy dosazovaná, ale po straně levé bylo pravděpodobně dosazeno několik jasanů dodatečně.

Alej se zdá celkem hezká, a pro další zachování doporučujeme na základě našich odhadů regulovat počet stromů v okolí aleje, které zde v několika případech překáží stromům na tomto místě.

Dubová alej

Začátek: N 48°57'34,7"
E 015°11'14,7"
Konec: N 48°57'34,5"
E 015°11'13,3"

Alej začíná od příjezdové cesty k Waldenu na západ a končí u začátku lesa na hrázi rybníka Kačer. V aleji jsou až na dvě výjimky jen duby letní. Ty dvě výjimky jsou: první strom v aleji, kterým je smrk a pak jedenáctý strom v aleji je buk.

V aleji nejsou kupodivu žádné nálety. Dohromady jsme zmapovali deset stromů. Druhá strana k aleji už nepatří. Starých stromů je v aleji hojně. Největší a nejstarší strom je šestnáctý dub letní. V obvodu kmene má 349 cm. Zdravotní stav aleje je na hraně mezi 2 a 3 stupněm. Většina stromů má velmi pěknou korunu ale poměrně špatný kmen. V aleji byly pravděpodobně tři stromy vysazeny později. Nejmladší z nich je osmý dub letní. Stromy jsou od sebe vzdálené 7-8 metrů. Zřejmě nějaké stromy spadly nebo byly pokáceny, ale byly opět vysazeny.

Alej celkově vypadá velmi dobře. Jednotlivé stromy jsou ve výborném stavu. Poněvadž jsme dělali jen jednu stranu, nemůžeme mluvit o straně druhé. U některých stromů je potřeba zásah. Nutný je prořez, některé vyžadují svázat nebo ošetřit rány na kmeni.

Staré Hutě

Starohuťská alej se nachází ze západu na východ zaniklou vesnicí Staré Hutě. V této aleji jsme zaznamenali mnoho druhů stromů, ale nejvíce převažuje lípa srdčitá. Stromy jsou od sebe v aleji vzdálené cca 10m. Dále se zde nachází jasan (3ks), jírovec maďal – lidově kaštan (1ks) a tedy lípa srdčitá a také jsme zde našli nálety javorů. Dohromady bylo zmapováno 17 stromů.

V aleji se nevyskytují žádné ovocné stromy. Největší a nejstarší (a tedy i nejcennější) strom v celé aleji je zde lípa srdčitá (11-ctá v tabulce.). V obvodu kmene má 328cm.

Hodně stromů v aleji má zdravou a hezkou korunu, ale většina má poškozený kmen. Stromy byly zřejmě vysazeny ve stejnou dobu (věkové stadium 3), ale 5 stromů je starších než ostatní.

Nálety v aleji, kterých je , by se měli odstranit a tím uvolnit místo hodnotnějším stromům z původní aleje. Starohuťská alej vypadá zdravě.

Okolí Dobrotína

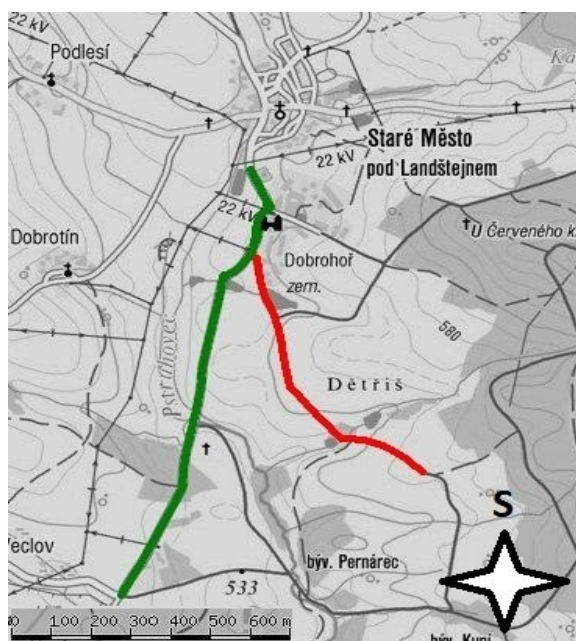
Tato část zkoumaného území se nachází ve vesnici Dobrotín a na východ od něj na silnicích z města směrem na obec Hamr a zaniklou vesnici Dětršíš.

Dobrotín je vesnice severovýchodně od Waldenu a Rajchěřova a je obydlená. Lidé ve vesnici se podle toho, co jsme stihli spatřit starají převážně o sebe, a podle toho vypadají všechny aleje v Dobrotíně, které jsou již zaniklé a zbylo z nich jenom pár stromů.

Oproti tomu aleje na silnicích ze Starého Města jsou jak v celkem dobrém zdravotním stavu tak i poměrně staré, na některých stromech a na jejich okolí je dobře vidět, že aleje jsou udržované (hlavně Dlouhá alej). Nejčastějším stromem je zde lípa srdčitá, která se nachází téměř po celé délce Dlouhé aleje a je jako jediná zastoupena v Cihelné aleji. Všechny (obě) aleje se ale nacházejí podél silnic, nebo cest, kde často jezdí auta a proto jsou spodní, třeba i velké, větve většinou uřezány a občas jsou také poškozené kmeny, což rozhodně neprospívá stromům po jejich zdravotnické stránce.

Každopádně stojí za to se na aleje podívat, nebo si alespoň naplánovat cestu kolem nich, protože stromy zde jsou velice pěkné.

Mapa umístění alejí v oblasti okolí Dobrotína

Legenda

- Dlouhá alej
- Cihelná alej

Dlouhá alej na východ od obce Dobrotín byla námi pojmenována kvůli své délce na starých mapách. Dříve byla totiž daleko delší než dnes. Dnes je dlouhá cca 1,7 km. Začíná na jižní straně Starého Města pod Landštejnem a táhne se směrem na jih.

Pravá strana aleje je o málo delší než levá. Na pravé straně jsme zmapovali 83 stromů, což byl také celkový počet jedinců v aleji. Stromy až na jeden (věkové stadium 3) ocitaly ve věkovém stadiu 4 a obvody kmene dosahovaly až 400cm. Nasazení koruny se pohybovalo okolo 5m a poloměr koruny okolo 8 až 9m. Celkově jsme zaznamenali nízký počet suchých větví, to dokazuje, že je o tuto alej pečováno. Ani poškození kmene nebylo značné, až na jeden kdy je kmen napaden houbou, proto by u něj bylo vhodné opatřit stříšku, aby do rány nepršelo.

Jinak se nám alej zdála jedna z nejúspěšnějších a nejhezčích alejí, které jsme mapovali.

Cihelná alej

Alej s pracovním názvem „Cihelná“ leží na východ od obce Dobrotín a „Dlouhé aleje“, která vede podél silnice vedoucí na jih od Starého města pod Landštejnem a táhne se na jih. Délka „Cihelné aleje“ je přibližně 750 m od místa, kde se silnice, na které se nachází „Dlouhá alej“, rozděluje. Alej tvoří převážně lípy srdčité, dále javory kleny (viz. podrobný rozpis).

Lípa srdčitá se zde nachází v počtu 32 kusů a javor klen 4 kusy. Co se týče zdravotního stavu, tak je na tom většina stromů v aleji dobře. Z hlediska věkového stadia je alej relativně mladá (časté 3 - stabilizovaný, dospívající jedinec - viz. metodika) obvykle s obvodem kmene okolo 200 cm a méně. Sadovnické hodnoty stromů Cihelné aleje pohybují často okolo 2 až 3 stupně, což je hodnota průměrná a lepší. Suché větve zde byly často v zastoupení 25 - 50% pokrytí celé koruny. Nejvyšší nasazení koruny se pohybovalo okolo 9m, zbylé stromy měly v průměru 3,5m. Ne všechny hodnoty v našich tabulkách byly však nízké, například nás překvapilo vcelku dobrý stav kmene (poškození obvykle 1 až 2.).

Levá strana aleje byla na rozdíl od pravé tvořena jen lípami srdčitými, ale lišila se i z hlediska věkového stadia, protože zde byly stromy o něco mladší, než na pravé straně. Z ostatních hledisek byly obě strany aleje v podstatě shodné.

Alej sice není nejhezčí, jakou lze v těchto končinách spatřit, ale pořád je to jeden z prvků, který nám zpříjemní cestu autem po této cestě, byť jen na chvíli.

Rakousko- Schönfeld, Gilgenberg

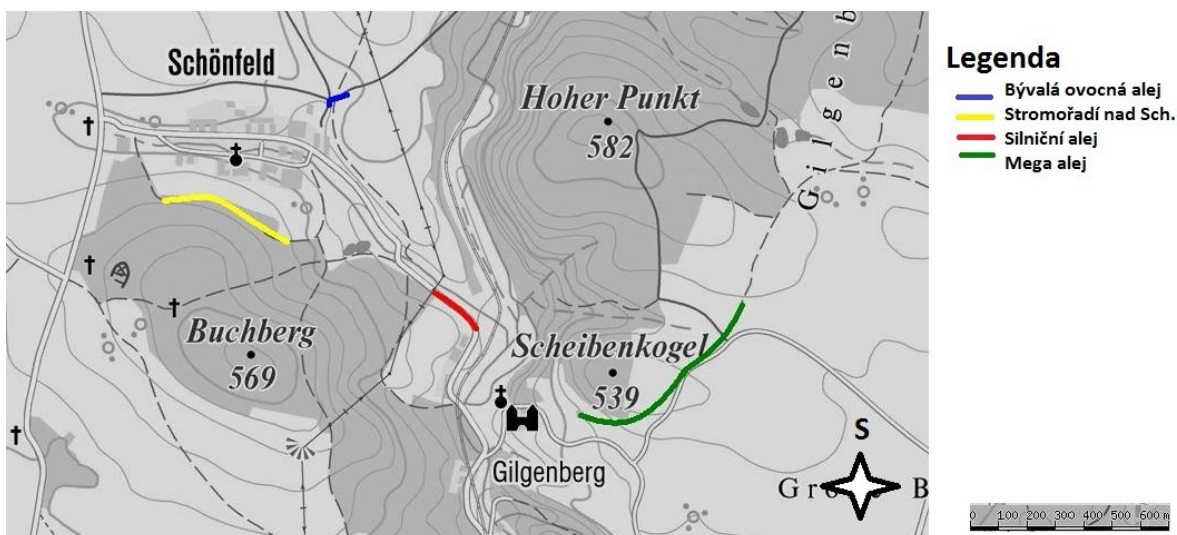

V Rakousku jsme se měli zabývat původně jen okolím vesnice Schönfeld, ale když jsme byli konečně na místě, objevili jsme dvě ne tak docela zanedbatelné aleje ještě v okolí veničky Gilgenberg, které byly dokonce mnohem hodnotnější a hezčí, než aleje v Schönfeldu. Jedna z alejí, námi pojmenovaná Mega alej, má dokonce nejširší stromy, které jsme při našem výzkumu změřili. Nejširší strom měl 6m v obvodu. Alejí je tu ale přesto hodně málo na rozdíl od ostatních území, která jsme procházeli.

V tomto zkoumaném území se nachází hodně polí a políček a prostředí je zde vůbec udržovanější a čistší, než v ostatních územích, které jsme zkoumali. Navíc se zde nachází spousta zajímavých míst, jako například kaplička v Gilgenbergu, nebo již zmiňovaná alej vedoucí od kapličky na severovýchod.

Nejvíce bychom zde našli opět Lip srdčitých, které tvoří celou Mega alej a jinak se sporadicky vyskytují i jinde.

Vesnice Schönfeld, ve které jsme pracovali, je funkční rakouská vesnice, ve které žijí obyvatelé, kteří mají každý na svém políčku svých starostí dost. Ale navzdory tomu jsou zdejší lidé ochotní a pohostinní, ne jako u nás v Čechách. Škoda jen, že tady bylo tak málo alejí, protože ty, které zde byly, byly opravdu podařené a sto procentně stojí za podívání.

Mega alej

Alej vedoucí podél již dávno zaniklé cesty od východního okraje rakouského Gilgenburgu dále na sever až severovýchod dlouhá přibližně 700 m. V této aleji bychom marně hledali nějaké jiné stromy než lípy srdčité. V aleji se nachází celkem 56 stromů, naměřeno bylo ale jen 54, protože 2 přes začátek bývalé cesty je dnes vytyčena ohrada pro pastvu krav.

Vzhledem ke stáří aleje se zde často nachází i velké mezery mezi stromy po vykácených jedincích. Nejširší a nejvyvinutější strom v této aleji je dvacátá lípa srdčitá po pravé straně, která má v obvodu neuvěřitelných 600 cm, je to také nejširší, který jsme zmapovali. Má sice velmi poškozený kmen, ale korunu má ve výborném stavu, až na to, že je stářím o něco proschlejší, ale to je vzhledem k jejímu věku zanedbatelné.

Všechny stromy až na 4 výjimky, jsou čtvrtého věkového stadia, z výjimek jsou 3 stromy ve třetím věkovém stádiu a poslední výjimka je již zmiňovaná lípa srdčitá, která je ve věkovém stádiu pět. Po pravé straně jsou mezery mezi stromy dlouhé cca 20 metrů. Na levé straně je to vzhledem k vykáceným stromům různé. Tato alej je „mega“ hezká!

Silniční alej

Silniční alej vede na západ od Gilgenbergu. Začíná na západním konci Gilgenbergu a končí asi 100 metrů od začátku aleje. V této aleji se nachází převážně lípa srdčitá. Stojí jich zde 13, potom také 1 jilm a 1 javor klen.

V této aleji nejsou kupodivu žádné nálety. V této aleji bylo zmapováno celkem patnáct stromů. Protože je alej jednostranná, nemohli jsme jich zmapovat víc. Stromy, které tu rostou, nejsou moc staré a většinou ani moc velké. Nejstarší strom je pátý a není to nic jiného než jedna lípa srdčitá, která má v obvodu kmene 310 cm.

Všechny stromy jsou v nejlepším zdravotním stavu, avšak je zde i výjimka, a to zase námi zmiňovaná lípa srdčitá s obvodem 310 cm. Má velmi poškozený kmen. Sadovnické hodnoty jsou také průměrné a lepší.

Vzhledem k věkovému stadiu a vzhledu stromů to vypadá, že většina stromů byla vysazena ve stejnou dobu. Aleji nechybí žádný strom. Mezi všemi stromy je mezera přibližně 24 metrů. Alej je moc pěkná. Až všechny stromy víc vyrostou, bude ještě krásnější.

Bývalá ovocná alej

Téměř zaniklá ovocná alej na sever od rakouské vesnice Schonfeld je tvořená především z dubu letního. Alej byla pojmenována paradoxně, jelikož se v aleji nachází pouze jeden ovocný strom (hrušeň planá.). Z dalších stromů zde roste topol osika (1ks). Naše mapování začalo na východě a pokračovali jsme na západ podél silnice.

Stromy v této téměř zaniklé aleji nedosahují příliš vysokých čísel, co se týče obvodu kmene (nejtlustší strom je zde první strom v aleji – dub letní s obvodem kmene 138cm.). Tento strom také dosahuje nejvyššího nasazení koruny – 4m a poloměru koruny – 8m.

Všechny stromy (až na již jmenovaný topol osiku) mají poškození koruny i kmene 1. Topol má 2. Všechny stromy mají sadovnickou hodnotu 3, kvůli svému věkovému stadiu (3).

Stromořadí nad Schönfeldem

Začátek aleje se nachází u cesty jižně od Schönfeldu a vede mezi políčky a poli. Alej tvoří převážně duby letní, doplněné ovocnými stromy, konkrétně se jedná o třešně a hrušně. Dále bychom zde v menšině našli borovici lesní, javor klen a břízu bělokorou. Celkově se v aleji nachází 19 stromů.

Nejstarším stromem v aleji je podle našeho odhadu až 14 hrušeň (č. 14), která po obvodu měří přes 340 cm. Stromem s nejvyšším nasazením koruny je devatenáctý dub letní, jehož koruna začíná až v 8,5 metrech nad zemí.

Zdravotní stav stromů v aleji se pohybuje okolo průměru (2) a věkové stadium stromů v aleji je povětšinou 4. Sadovnická hodnota je nejčastěji 2, ale je zde i mnoho 1, pár 3 a jedna 4.

Alej je velmi pěkná, ale člověk sem zabloudí jen málokdy, jelikož je trochu stranou.

Solitérní stromy

V části sborníku pojmenované „Solitérní stromy“ se nachází výsledky druhé, neméně důležité polovině výzkumu, který se týkal měření solitérních stromů. Měřeny byly staré, velké stromy osaměle se tyčící v krajině. V některých případech okolo nich rostla skupina mladších jedinců, ne však tak velkých stromů. a ne úplně zanedbatelné množství těchto jedinců se nachází i v lesích, kde jsou většinou výrazně jiné než stromy v jejich okolí z hlediska druhového (často se jedná o nedomác druhy).

Stromy jsme mapovali v Česku (okolí rybníků Kačer (Walden) a Rajchěřov). V této oblasti bylo solitérních stromů hodně a nacházeli se daleko od sebe. Takže nám často zabralo více času jejich hledání, než samotné měření.

Původně jsme měli v plánu porovnávat solitéry v Rakousku ve vesnicích Schönfeld a Gilgenberg a českého Dobrotína, ale poté jsme shledali měření alejí neočekávaně náročným a proto jsme od měření solitérních stromů upustili. Solitérní stromy v okolí Kačera jsme měřili především proto, že jsme je společně se skupinou Daniela Pražáka, která se zabývala ochranou životního prostředí, měli navrhnout na vyhlášení za památné stromy. Na to jsme následně v Rakousku neměli příležitost, ani čas.

Rajchěřov – Walden

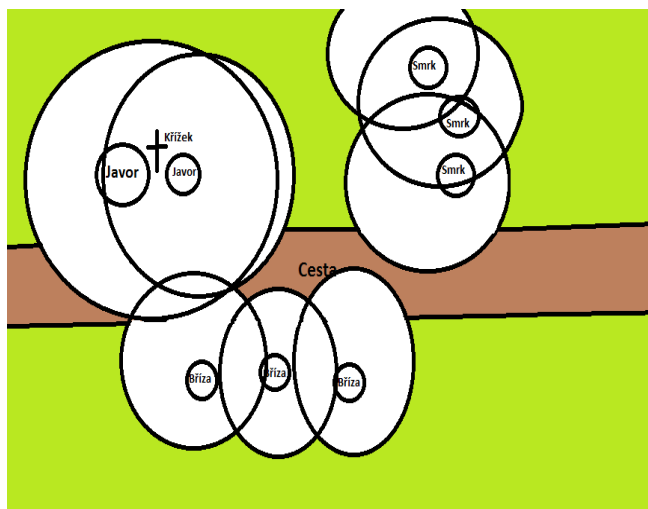
Rajchěřov
Staré Hutě

26
29

Rachěřov – Walden

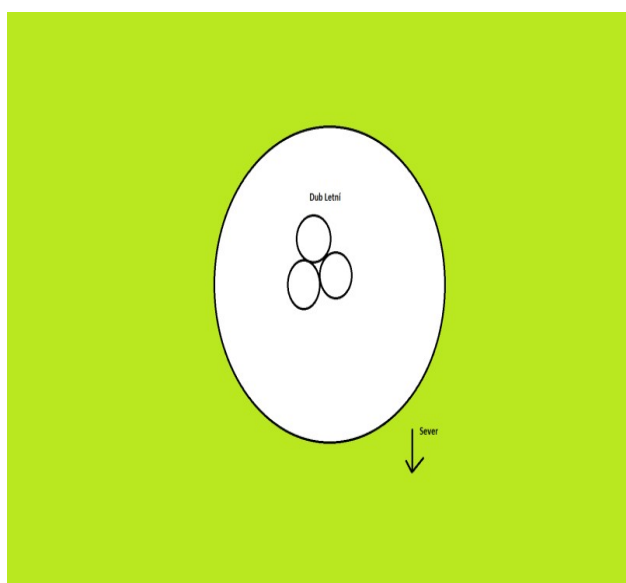
Rajchěřov

Solitérních stromů na naší první zkoumané lokalitě Rajchěřov (Walden) jsme našli celkem 6, převážně se jednalo o javor klen a dub letní (javor: 4ks, dub letní: 6ks). U všech jsme provedli výzkum podle výše popsané metodiky a navíc jsme také měřili celkovou výšku stromu. Následuje detailní popis každého stromu.

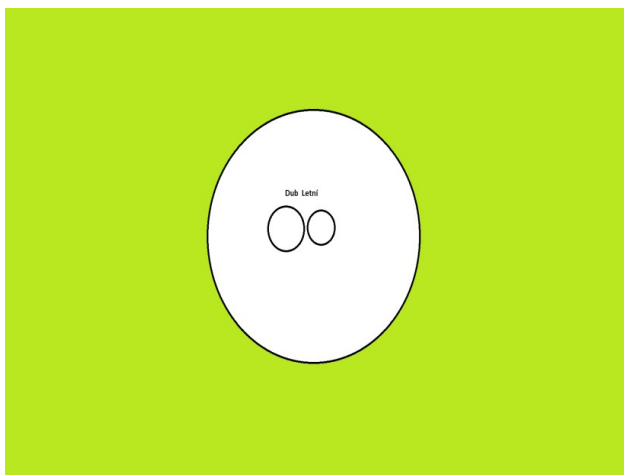
Javor klen

Javor klen, námi nazvaný Křížkový stojí u cesty za rybníkem Kačer u dnes již zničeného křížku. Vedle něj stojí ještě jeden, o něco menší javor. Dokola ho obrůstají smrky a za cestou se mu do koruny tlačí břízy bělokoré, kterých je asi pět a které by se měly v budoucnu (podle nás) vykácet, protože budou zabraňovat jeho koruně, aby se rozrůstala přes cestu. Naše další doporučení je, že je kůra plná jizev a nezahojených ran. Ty by se měly ošetřit.

Dub letní

První dub letní, který stojí na letišti je jeden z našich nejtlustších stromů, které jsme zmapovali. Jeho obvod má přesně 500cm. Avšak kolem rostou lísky, které se mu v budoucnu jistě budou tlačit do koruny. Jinak je strom ve velmi dobrém stavu a jiné zásadní úpravy bychom u něj nedoporučovali.

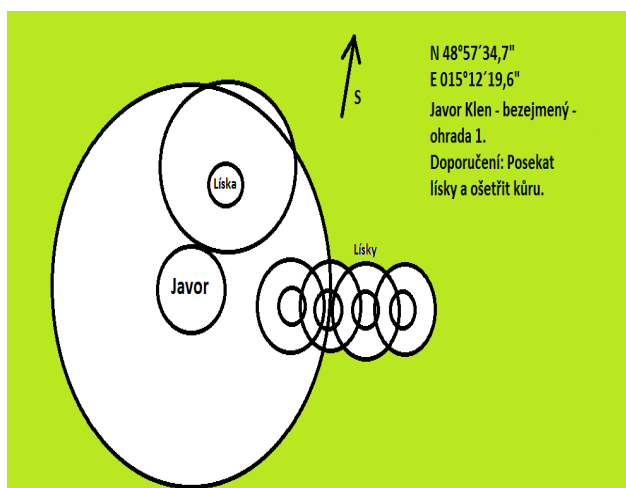
Dub letní (Letištní 2)

Druhý dub letní, který též stojí na letišti. Obvod kmene je o trochu menší než u prvního dubu (450cm) a je více obrostlý jinými dřevinami (líška atd.). Jako již u prvního dubu doporučujeme lísky pokácet a tím dát stromu více prostoru světla.

Javor klen (ohrada)

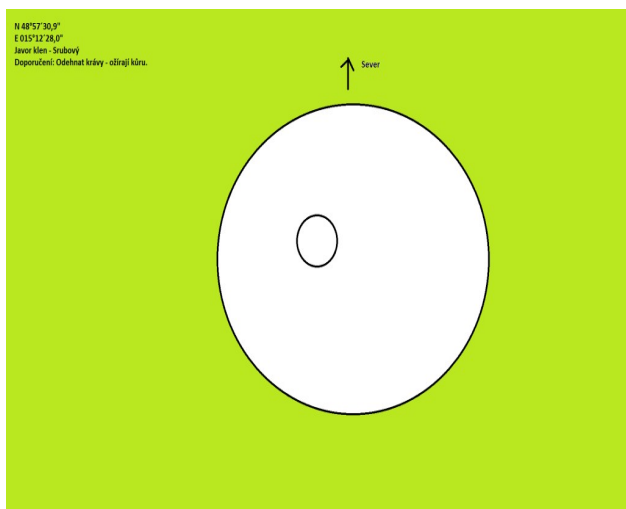
Další lokalita, na které jsme hledali solitérní stromy byla na východ od Rajchářovského rybníka – ohrada se stádem dobytka. Tam jsme zmapovali celkem tři stromy stejného druhu (javor klen.). U všech jsme také našli stejný problém. Ale zpět na začátek...

První javor klen se nacházel v severním okraji ohrady. Jako všechny tři stromy byl ohodnocen sadovnickou hodnotou 1, avšak měl na kmeni značné odřezky kůry. Naším názorem je, že kůru ožírá dobytek v ohradě. Navrhujeme zabránit jim přístup k těmto třem stromům.

Javor klen (ohrada 2 - Kráva)

Druhý javor klen se nacházel, více na jih od prvního javoru v ohradě. Jako první je obrostlý lískami, které by bylo třeba pokácet. Dále (jako všichni tři) má dobyt看em okousaný kmen. Doporučujeme zabránit dobyt看u přístup.

Javor klen (ohrada 3)

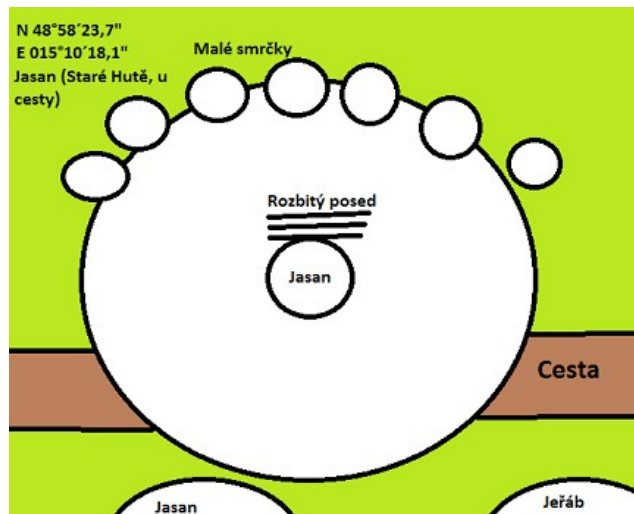
Třetí javor klen jsme našli nejblíže k Rajchářovskému rybníku (na jiho-západ od předchozích dvou.). Má stejné poškození kmene jako předchozí dva a stejně tak je obrostlý lískami (pokácet.).

Jinak je jako všechny tři v dobrém zdravotním a estetickém stavu.

Staré Hutě

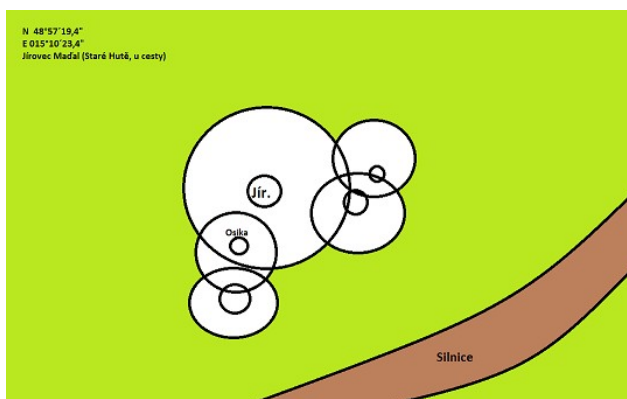
Jasan (posedový)

Pod okrajem koruny roste šest malých smrčků. Jasan zakrývá polovinou koruny větší úsek cesty. Malinko mu do koruny leze jasan stojící na druhé straně cesty. Jasanu z nasazení koruny vyrůstá javor. O strom se opírá posed a je na něm ptačí budka. Nejspíš je ve stromě více dutin. Strom je přibližně vysoký 25 metrů.

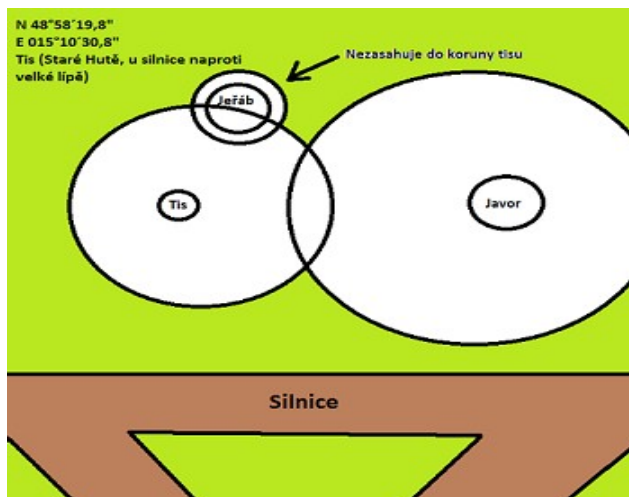
Jírovec maďal

Pod kaštanem roste osika a do koruny mu lezou ještě tři osiky. Cesta je od tohoto stromu trošku dál.

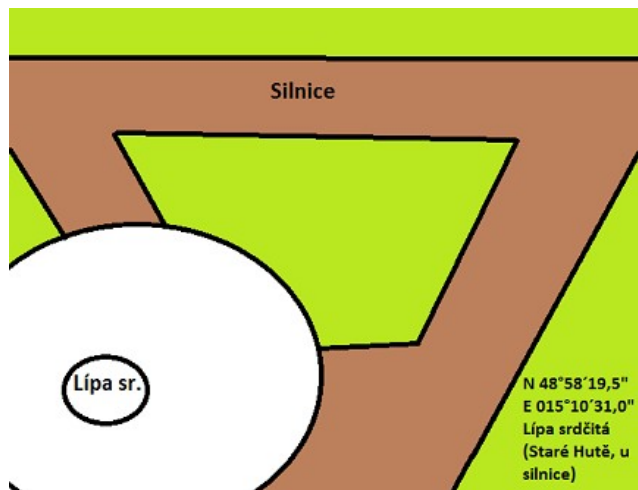
Tis

Z velké části do tisů zasahuje javor. Vedle tisů roste jeřáb, který do něj nezasahuje. Tis roste u cesty.

Lípa

Lípa roste blízko tisu. Lípa má v kmeni zabodnutý kus železa, zřejmě pozůstatek starého elektrického vedení. Na tomto kusu vedení je jakási porcelánová vázička. Na kmeni stromu jsou značky: dvě šipky a uprostřed nich R. Horní šipka je červená, dolní šipka je žlutá a R je oranžové.

Závěry

Doporučení k alejím na Rajchářově

Na Rajchářově jsme zmapovali celkem 5 alejí. Jsou to Hadí (kolem Hadího vrchu), Menhírová, Dubová (na hrázi rybníku Kačer), Hrázní (na hrázi Rajchářovského rybníka) a závorová (od závoru na sever.).

K Hadí aleji můžeme říct, že je ve velice dobrém stavu a hodláme ji zařadit mezi památné. Smrky v ní bychom doporučovali pokácet. Menhírová alej je vlastně pokračování Hadí aleje. Je tvořená především z jeřábů a javoru kleny. Je sice v o něco horším stavu než Hadí alej, ale kdyby se u ní udělaly drobné prořezy korun, byla by opět v pořádku. Dubová alej na hrázi rybníku Kačer je sice krátká, ale za to v dobrém stavu. Doporučujeme u ní vykácet některé náletové stromy (např. hned na začátku roste smrk). U Hrázní aleje nic moc nedoporučujeme, protože je v dobrém zdravotním stavu. Závorovou alej bychom doporučovali prořezat od javorových náletů. A případně dosázet novými stromy - je velmi prořídla.

Doporučení k alejím v Rakousku

V Rakouské vesnici Schönfeld a v jejím okolí jsme našli celkem čtyři aleje. Jsou to alej Silniční, Mega, Stromořadí pod Schönfeldem a bývalá ovocná.

U Silniční aleje (která je ve výborném stavu) nic nedoporučujeme. Je velmi pěkná, do krajiny se hodí a je vidět že je o ní dobře pečováno. Mega alej, která se nachází východně pod vesnicí Gilgenberg je vůbec nejhodnotnější, kterou jsme mapovali. Je velmi stará a našli jsme zde rekordní strom o obvodu kmene 6m. U této aleje bychom nedoporučovali žádný zásah. Stromořadí pod Schönfeldem vlastně není alej, ale jednořadé liniové společenstvo. Ve kterém uspořádaně roste několik druhů stromů. U tohoto stromořadí bychom doporučovali některé přebytečné křoviny prořezat a nechat zde růst jiné druhy stromů. Bývalá ovocná alej je velmi malá alej severně od Schönfeldu a domníváme se, že zde byla ovocná. U ní doporučujeme ovocné stromy obnovit.

Doporučení k alejím v Dobrotíně

Aleje v Dobrotíně jsme našli také 4. Z toho však byly dvě zaniklé a to přesně podél hlavní silnice, která se táhne Dobrotínem. Zaniklé historické aleje doporučujeme obnovit.

Druhé dvě aleje jsme pojmenovali Cihelná a Dlouhá (kvůli své délce). U Cihelné doporučujeme více zdravotně ošetřit levou stranu aleje. Pravá je na tom zdravotně dobře. U Dlouhé je třeba u jednoho stromu opatřit šindelovou stříšku, aby do kmene nepršelo. Je totiž napaden houbou. Jinak je alej v pořádku.

Doporučení pro solitéry na Rajchářově

Solitérů na Rajchářově jsme zmapovali celkem 6. Z toho bychom navrhovali vyhlásit památným první (S1) javor klen (tzv. křížkový), který stojí na cestě za rybníkem Kačer. Doporučujeme u něj pokácet okolní břízy (za cestou), které zasahují do koruny javoru a zároveň (jak se říká) držet na uzdě okolní smrky. Dále u stromů v ohradě doporučujeme zamezit přístupu dobytku, který se zde pase a kůru u stromů ožírá, nebo ji jinak poškozují. Dále bychom doporučovali vykácet okolní lísky, které by mohli v budoucnu do koruny lézt. Do dubů na letišti bychom nijak nezasahovali, jenom by bylo dobré kolem obou vykácet invazní lísky.